

Kayıp Kıtalar

Efsanevi kayıp kıta Atlantis'i duymayan yoktur belki de, ama bu efsanenin kaynağını ve bu kıtanın varlığına dair söylentilerin yine bu efsaneden çıktığını çok az kişi bilir. Efsane hakkında bilinen iki tane kaynak vardır; ve ikisi de M.Ö. 350'li yıllarda Yunan filozof Eflatun tarafından yazılmıştır. Eflatun, isimleri Timæus ve Critias olan bu iki diyalogunda, Atlantik Okyanusu'nda, bizlerin bugün Cebelitarık Boğazı olarak bildiğimiz bölgenin batısında, Atlantis adında bir kıtanın varlığından bahsediyor. Bunların devamında da Atina'nın Atlantis'i işgal etmesiyle kıtanın nasıl kaybolduğunu anlatıyor:

'...şiddetli depremler ve seller vardı, ve... Atlantis denizin altında kaybolduğunda... korkunç bir gün ve gece geldi. Ve bu yüzden, kıta batarken oluşan çamurun sığlaştırdığı deniz şimali bile içine girilemez ve gemi yüzdürülemez durumda '

Atlantis'in yok oluşu , Eflatun tarafından felsefi bir çıkışı yakalamak amacıyla öylesine uydurulmuş bir hikaye değil ama gerçekmiş gibi düşünülebilir. nitekim öyle olsaydı bile olmasını düşündüğü çıkışı görecektir zamanı olmadan Eflatun öldü. Ona göre, Solon adında kendisinden 200 yıl önce yaşamış biri, Atlantis'in hikayesini 9000 sene önce gerçekleştiğini söyleyen Mısır'lı rahiplerden duymuştu. Solon da hikayeyi, sonuçta gelip Eflatun'a aktaracak torununa, Critias'a anlatmıştı.

Atlantis efsanesinin günümüz taraftarları, Atlantis'in gerçekten de bir zamanlar var olduğunu kanıtlayacak iki delil ileri sürüyorlar. İlk olarak, Atlantik Okyanusu havzasının karşılıklı iki kıyısında yer aldığı varsayılan kültürler arasındaki benzerliğe, Mısır piramitlerinin şekilleri ile Orta ve Güney Amerika'daki yapıların şekillerine işaret ediyorlar. Ve bu benzerliklerin oldukça gelişkin Atlantis medeniyetinin yansıması ve uzantıları olduğu iddiasında bulunuyorlar. Arkeologlara göre bazı benzerlikler gerçekten var, ama bunlar, farklı kültürlerin bağımsız gelişimlerdeki benzerlikler ya da ortaklıklar şeklinde de açıklanabilir.

İkinci olarak, Atlantis taraftarları kayıp kıtanın kalıntılarının bulunabileceği iddiasında bulunuyorlar. Atlantik'te, Eflatun'un bahsettiği türden bir sığlaşma yok, fakat Azor Adaları, Bermuda, Bahama Adaları ve Orta Atlantik Sirt, Atlantis'in kalıntılarına delil olarak gösteriliyor. Eğer Atlantik'te bir kıta gerçekten çökmüş olsaydı, jeofizik araştırmalar bunu çoktan ortaya çıkarırlardı. Dikkat edilirse kıtasal kabuğun granitik bir yapısı ve okyanusal kabuktan daha düşük bir yoğunluğu vardır. Eğer bu tür bir kıta gerçekten Atlantik Okyanusu'nun altında olsa, aşırı negatif bir gravite anomalisinin gözlenmesi gerekir, fakat böyle bir anomali henüz saptanmış değildir. Ayrıca Atlantik'te birçok yerde sayısız sondajlar yapıldı, ve numuneler gösteriyor ki burada kabuğun bileşimi Atlantik'in dışında olan her yerdeki kabuk bileşimi ile aynı.

Kısaca Atlantis'in varlığına ilişkin jeolojik bir delil yok. Yine de bazı arkeologlar, efsanenin gerçek bir olaya dayandığını düşünüyorlar. M.Ö. 1390'lı yıllarda, Akdeniz'de bulunan ve Eski Yunan Medeniyetinin önemli merkezlerinden olan Thera adasını yok eden büyük bir volkanik patlama oldu. Patlama tarihe en şiddetli iki patlamadan birisi olarak geçti ve adanın büyük bir kısmı volkan kalderaya dönüştüğünde yok oldu. Ada sakinlerinin çoğu kaçtı, ama patlama Girit adasındaki Mino Medeniyetinin de yok olmasına yol açtı. Girit yüzeyini en az 10 cm kalınlığında bir kül tabakası kapladı ve sahiller denizden gelen dev dalgalar (tsunami) tarafından yerle bir edildi. Eflatun, Thera adasının yok oluşunu kaynak olarak kullanmış olabilir, ama kendi amaçları doğrultusunda, Atlantis Efsanesini ortaya sürerek, saptırmıştır.

Çeviri: Ayhan Aydın
blackhorns@hotmail.com

The Guinness Book of Records, 1996, Guinness Publishing.

